

Baltijas valstu aicinājums noteikt augstākus ES klimata mērķus

Jiri Ratass, Igaunijas Republikas Ministru prezidentam
Gintanam Nausēdam, Lietuvas Republikas prezidentam
Arturam Krišjānim Kariņam, Latvijas Republikas Ministru prezidentam

Godātie premjerministri!

Mēs, šī kopīgā aicinājuma parakstītāji, rakstām jums pirms nākamās Eiropadomes sanāksmes, kurā jūs apspriedīsiet Eiropas Savienības 2030. gada klimata mērķa paaugstināšanu.

Klimata joma atrodas ārkārtas stāvoklī. Tomēr ar mūsu pašreizējo apņemšanos un darbību nepietiek, lai novērstu klimata pārmaiņu visspēcīgāko ietekmi. Ja vien ātri un izlēmīgi nerīkosimies, gadsimta beigās mēs pieredzēsim temperatūras paaugstināšanos par 3,2 °C¹. Mežu ugunsgrēki, aizvien lielāki sausuma periodi un plūdi jau tagad spēcīgi ietekmē uzņēmumus, iedzīvotājus un kopienas, jo īpaši visvieglāk ievainojamos. Tiek paredzēts, ka arvien nepietiekamā, pārāk vēlā rīcība klimata jomā vai tās trūkums ES izraisīs labklājības samazināšanos par 175 miljardiem eiro gadā², un tam būs ārkārtīgi spēcīgas sekas nākamajās paaudzēs. Baltijas valstis neierobežotas klimata pārmaiņu dēļ pieredzēs biežākus ekstrēmus laikapstākļus un sastapsies ar tādiem papildus riskiem kā infrastruktūras bojājumi, negatīva ietekme uz veselību, veģetācijas periodu un hidroloģiskā režīma pārmaiņas³.

Šis gads ir izšķirošs klimata rīcībā, jo Parīzes nolīgumā visām valstīm paredzēts pārskatīt savu apņemšanos samazināt emisijas līdz 2030. gadam. Tā kā Eiropas Komisija nesēn ir izteikusi priekšlikumu palielināt emisiju samazināšanas mērķi vismaz līdz 55 %, ES pirms gada beigām ir jāpieņem jauns mērķis. Komisijas priekšlikums ir pirmais solis pareizajā virzienā, tomēr ir nepieciešams vairāk. Mēs esam gandarīti par nesēn izteikto Eiropas Parlamenta paziņojumu, ka SEG emisiju ierobežošana ir jāpalielina līdz 60%. Taču vēlamies uzsvērt, ka saskaņā ar ANO ziņojumu par emisiju atšķirībām visām valstīm starp 2020. un 2030. gadu ir jāsamazina gada emisiju daudzums par 7,6 %, lai ierobežotu globālo temperatūras palielināšanos līdz 1,5 °C. ES tas nozīmētu līdz 2030. gadam sasniegt siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju samazināšanu par vismaz 65 %, salīdzinot ar 1990. gada līmeni.

Tik ambiciozs mērķis ir ne tikai nepieciešams, lai novērstu pašu bīstamāko klimata pārmaiņu ietekmi uz pašreizējo un nākamajām paaudzēm, bet to ir arī iespējams sasniegt, kā liecina vairāki nesēni pētījumi⁴. Tie atklāj, ka SEG emisiju samazinājums par 65 % līdz 2030. gadam novērstu vides un klimata kaitējumu dēļ palīdzētu ES ietaupīt vairāk nekā 10 triljonu eiro⁵. Palielināts, pietiekami ambiciozs un zinātnē balstīts klimata mērķis ir būtiski svarīgs, vadot taisnīgai un ilgtspējīgai pārejai nepieciešamos ieguldījumus gaidāmajā daudzgadu ES budžetā un ES atveseļošanas fondos. Patiesi zaļa atveseļošana ne tikai radīs daudzus līdziegunumus sabiedrībai, uzlabojot sabiedrības veselību, tā arī palīdzēs Eiropai izvairīties no nopietniem draudiem bioloģiskajai daudzveidībai un videi un varētu

1 [ANO ziņojums par emisiju atšķirībām](#)

2 [Atsevišķu klimata ietekmju ekonomiskā analīze](#)

3 [Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam](#)

4 [Nesēno pētījumu par ES klimata mērķa samazināt emisijas par vismaz 65 % izpildāmību pārskats](#)

5 [Ar Parīzes nolīgumu saderīgs enerģijas scenārijs; Vācijas Ekonomikas pētījumu institūts](#)

ļaut ES kļūt par pasaules līderi klimatneitrālās tehnoloģijās, kā arī radīt drošākas un ilgtspējīgākas darbavietas. Lai to panāktu, ir vajadzīga rūpīga stratēģiskā plānošana, kas pievēršas arī plašāku pārejas izaicinājumu risināšanai. Enerģijas infrastruktūra jāveido tā, lai minimizētu materiālu patēriņu un veicinātu augstākus atkārtotas izmantošanas un pārstrādāšanas procentus atjaunojamo energoresursu enerģijas un tās uzglabāšanas tehnoloģijās, turklāt centieniem novērst neilgtspējīgu izrakteņu ieguvī un jāsamazina negatīvā ietekme uz mūsu vidi. Pētījumi rāda, ka ieguldījumi enerģētikas pārejas tehnoloģijās uz katru iztērēto miljonu dolāru rada gandrīz trīs reizi vairāk darbavietu nekā fosilie enerģijas avoti⁶.

Baltijas reģions var būt pozitīvu pārmaiņu vadītājs un gūt labumu no aktīvākas ES darbības klimata jomā. Lai gan mūsu reģionā emisijas kopš 1993. gada ir samazinājušās tikai nedaudz, pagājušā gada oktobrī pieņemtā Baltijas klimata deklarācija⁷ uzsvēra nepieciešamību rīkoties kopīgi, lai tālāk samazinātu SEG emisijas. Ambicioza klimata politika un rīcība var iedarboties kā katalizators, veicinot lielāku sadarbību un apmaiņu reģionā. Nesen izsludinātā projekta otrā fāze, lai līdz 2025. gadam sinhronizētu Baltijas valstu elektrotīklu ar kontinentālo Eiropu, sniegs ieguldījumu no atjaunojamiem avotiem iegūtas enerģijas īpatsvara palielināšanā Eiropas kopējā tirgū un ir Baltijas valstu lielākas sadarbības pozitīvs piemērs⁸.

Tāpēc mēs, šī kopīgā paziņojuma parakstītāji, aicinām jūs diskusijās Eiropadomē atbalstīt ES klimata mērķa paaugstināšanu par vismaz 65 % un nodrošināt, ka publiskā sektora ieguldījumi tiek vērsti uz mūsu ekonomikas taisnīgas pārejas paātrināšanu.

Mēs uzticamies, ka jūs ņemsiet to vērā savās diskusijās gaidāmajā sanāksmē, un rēķināties ar to, ka jūs nodrošināsiet mūsu planētas un Baltijas reģiona pilsoņu aizsardzību.

Latvija

Zaļā brīvība

Pasaules Dabas Fonds

Latvijas Zemes draugi

Vides izglītības fonds

Vides aizsardzības klubs

Uzlādēts.lv

Zero Waste Latvia

Latvijas siltumuzņēmumu asociācija

Latvijas atjaunojamās enerģijas federācija

Latvijas Vēja enerģijas asociācija

Latvijas Vides pārvaldības asociācija

Fridays for Future Latvia

Parents for Future Latvia

Bezizmešu mobilitātes atbalsta biedrība

Rīgas Tehniskā Universitāte/ EIT Climate-KIC HUB Latvia

Latvian Architects Declare

Latvijas Hidroekoloģijas Institūts

⁶ [Post-COVID recovery: An agenda for resilience, development and equality](#)

⁷ [Joint Declaration on Climate Neutrality Target](#)

⁸ [Baltic energy systems: synchronisation by 2025](#); [Galvenie Baltijas valstu sinhronizācijas programmas otrās fāzes projekti](#)

Latvijas Dabas fonds
Pilsēta cilvēkiem
Figsy
Ride

Igaunija

Estonian Fund for Nature
Friends of the Earth Estonia
Fridays For Future Estonia
Student Association of Environmental Protection of Estonian University of Life Sciences, Eesti
Maailikooli Keskkonnakaitse Üliõpilaste Selts
NGO Thanks to Nature, MTÜ Tänu Loodusele
NGO Cleantech ForEst, MTÜ Cleantech ForEst
Keskkonnasõbraliku elustiili portaali Bioneer
Together with Nature Foundation, Koosloodus SA
Tartu Students' Nature Conservation Circle, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering
NGO Niilusoo, MTÜ Niilusoo
Federation of Estonian Student Unions, Eesti Üliõpilaskondade Liit
The Estonian Medical Students' Association, Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts
Estonian Roundtable for Development Cooperation, Arengukoostöö Ümarlaud
NGO Mondo, MTÜ Mondo
Bioscience Students' Association, Bioteaduste Üliõpilaste Selts
Baltic Environmental Forum Estonia, Balti Keskkonnafoorum
Estonian Seminatural Community Conservation Association, Pärandkoosluste Kaitse Ühing
EREA, Estonian Renewable Energy Association, Eesti Taastuvenergia Koda
Estonian Environmental Law Centre, Keskkonnaõiguse Keskus
Estonian Photovoltaic Association, Eesti Päikeseelektri Assotsiatsioon

Lietuva

NGO Circular economy, VšĮ Žiedinė ekonomika
Alliance of Lithuanian Consumer Organizations, Lietuvos vartotojų organizacijų aliansas
Environmental NGO coalition, Aplinkosaugos koalicija
Lithuanian Confederation of Renewable Resources, Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija
Centre for Sustainable Development, Darnaus vystymosi centras
RUPI, We do care
Green Policy Institute, Žaliosios politikos institutas
Student Scientific Society of Natural Sciences, Studentų gamtininkų mokslinė draugija
Nature Heritage Fund, Gamtos Paveldo Fondas
Association of Klaipėda Greens, Asociacija Klaipėdos žalieji
Free Society Institute, Laisvos Visuomenės Institutas
Lithuanian Fund for Nature, Lietuvos Gamtos Fondas
Fridays for Future Lithuania
Lithuanian Responsible Business Association, Lietuvos Atsakingo Verslo Asociacija
Lithuanian Ornithological Society, Lietuvos ornitologų draugija

Pilsēta cilvēkiem

LATVIJAS
HIDROEKOLOĢIJAS
INSTITŪTS

EPEA

MTŪ NiiluSOO

VIDES AIZSARDZĪBAS KLUBS

U**L**ĀDĒTS

PĀRANKOOSLUSTE
KAITSE ŪHING

LAEF

VĒJA
ENERĢIJAS
ASOCIĀCIJA

BIMAB

Pasaules
Dabas
Fonds

in association with

Žaliosios politikos institutas

Cleantech
forEST
Supporting green innovation in Estonia

Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts

Eesti
Roheline
Liikumine
Estonian Green Movement-FOE

eesti üliõpilaskondade liit

Arengukoostöö
Ümarlaud

LIETUVOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS KONFEDERACIJA

Aplinkosaugos
koalicija

BÜS
BIOTEADUSTE ÜLIÕPILASTE SELTS

LIETUVOS ATSAKINGO VERSLO ASOCIJACIJA

LVOA

ALLIANCE OF
LITHUANIAN CONSUMER
ORGANIZATIONS

LAISVOS
VISUOMENĒS
INSTITUTAS

